

"ความสามารถในการพัฒนา และเพิ่มพูนทักษะเป็นข้อแตกต่างที่ชัดเจนที่สุด ระหว่างผู้นำและผู้ตาม" วอร์เรน เบนนิส และเบิร์ด นานูส ผู้เชี่ยวชาญด้านภาวะผู้นำระดับโลกได้กล่าวข้อความข้างต้นไว้

ผู้นำที่สามารถนำคน นำองค์กร ผ่านอุปสรรค บรรลุเป้าหมาย เจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืนได้ มักมีสิ่งหนึ่งที่เหมือนกัน คือ ไม่ยอมให้ตนเองเป็น ‘อุปสรรค’ ขัดขวางความสำเร็จ จึงพร้อมที่จะพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ไม่ได้คิดว่าตนเอง เก่งแล้ว ดีแล้ว พอแล้ว เปลี่ยนแปลงอะไรไม่ได้แล้ว แต่คิดเสมอว่า จะทำอะไรให้ดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ มักเป็นผู้ที่มีความถ่อมใจรับฟังผู้อื่น ไม่ถูกจำกัดด้วยความคิด ประสบการณ์ หรือ ความสำเร็จในอดีต แต่พร้อมแก้ไข ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงตนเอง จัดการข้อบกพร่องที่เป็นอุปสรรค เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เพิ่มพูนทักษะที่จำเป็นอยู่เสมอ

ไม่เพียงคนที่มีบทบาท ‘นำ’ ผู้อื่นในระดับต่าง ๆ เท่านั้นที่จำเป็นต้องพัฒนาตนเอง แต่คนทำงานทุกคน หากต้องการก้าวหน้าอย่างไม่สะดุดท่ามกลางโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เราจำเป็นต้องเรียนรู้ที่จะพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาตนเอง (self-development) หมายถึง การปรับปรุงเปลี่ยนแปลง แก้ไขจุดอ่อน เสริมสร้างจุดแข็งตนเองในมิติต่าง ๆ อย่างมีเป้าหมาย เรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีความสามารถมากพอที่จะทำให้สิ่งที่คาดหวังไว้ประสบความสำเร็จ

คนทำงานทุกคนจำเป็นต้องพัฒนาตนเองในทุก ๆ มิติ ให้ดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ ต้องคิดเสมอว่า จะทำวันนี้ ให้ดีกว่าวันวาน และทำวันพรุ่งนี้ ให้ดีกว่าวันนี้ได้อย่างไร

เราทุกคนควรเรียนรู้ที่จะพัฒนาตนเอง ให้ครอบคลุมทุกเรื่อง ทุกมิติของชีวิต อาทิ ทักษะคิด วิเคราะห์ ความรู้ ทักษะ ลักษณะชีวิต ร่างกาย จิตใจ/อารมณ์ สังคม เพื่อเพิ่มพูนศักยภาพในด้านต่าง ๆ อย่างครบถ้วน โดยยอมรับว่า คนเราไม่ได้สมบูรณ์แบบพร้อมมาตั้งแต่เกิด และแม้มีความรู้ มีประสบการณ์ แต่มันก็ล้าสมัยได้เมื่อเวลาผ่านไป ดังนั้น จึงจำเป็นต้องเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ต้องถ่อมใจยอมรับในข้อบกพร่อง และพร้อมเสริมสร้างจุดแข็ง เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เพิ่มเติมเสมอ

การพัฒนาตนเองจะมีลักษณะเป็นวงจรการพัฒนา เริ่มตั้งแต่ การสำรวจตนเอง การตั้งเป้าและวางแผนพัฒนา การลงมือพัฒนา และการประเมินผลการพัฒนา

สำรวจตนเอง –

แก้ไข ‘จุดอ่อน’ เสริมสร้าง ‘จุดแข็ง’

เราควรสร้างนิสัย ‘นักพัฒนาตนเอง’ ไม่ขึ้นอยู่กับความเคยชิน พอใจอยู่ในแบบเดิม ๆ แต่หมั่นสำรวจ “จุดอ่อน” ในตัวเองที่เป็นอุปสรรคต่อการทำงานที่ทำให้ต่อความสำเร็จของชีวิต อาทิ ขอบคิดแง่ลบ ขาดวินัย ทำงานช้า บุคลิกภาพไม่ดี ขาดความรู้ลึกซึ้ง ขาดทักษะด้านภาษา ฯลฯ ไม่เพียงสำรวจจุดอ่อน แต่ต้องสำรวจจุดแข็ง และเรื่องอื่น ๆ ที่เราควรพัฒนาให้ดีขึ้น และเพิ่มโอกาสความสำเร็จให้ชีวิต เช่น หาวิธีทำงานให้เร็วขึ้น ด้วยวิธีที่ฉลาดขึ้น มีประสิทธิภาพสูงขึ้น พัฒนาทักษะการคิดริเริ่ม การคิดแก้ปัญหา การบริหารจัดการ การเป็นผู้นำที่มีคนศรัทธาเพิ่มมากขึ้น เป็นต้น

จากนั้น ให้เราจดรายการจุดอ่อนที่สมควรปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และเรื่องที่เราต้องการพัฒนาตนเองให้ดีขึ้นออกมาให้หมด

อาจจะสอบถามจากคนรอบข้างว่าเราควรเปลี่ยนแปลงในเรื่องใดบ้าง แล้วนำจุดอ่อนเหล่านั้นมาวิเคราะห์ดูว่า เราเป็นเช่นนั้นจริงหรือไม่ เพราะเหตุใด ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของงานอย่างไร และจะแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้นได้อย่างไร

ตั้งเป้าและวางแผนพัฒนาตนเอง

การพัฒนาตนเองจะสำเร็จได้ต้องมี ‘เป้าหมาย’ เราจึงต้องวางแผนปฏิบัติการในการพัฒนาตนเองในแต่ละเรื่องอย่างชัดเจนว่า จะพัฒนาเรื่องอะไร อย่างไร ไปสู่เป้าหมายอะไร เมื่อไหร่ แต่ละวันต้องทำอะไรบ้าง เช่น ตั้งเป้าหมายให้เร็วขึ้น มีประสิทธิภาพขึ้น เห็นผลลัพธ์ชัดเจนขึ้น จึงกำหนดอย่างเจาะจงว่า จะทำอะไร มีเป้าหมายอะไร ใช้เวลาเท่าไร และทำให้สำเร็จตามนั้น เป็นต้น นอกจากนี้ เราอาจจะมีเป็นร้อย ๆ เรื่องที่ต้องพัฒนาในด้านต่าง ๆ จำเป็นต้องจัดเรียงลำดับความสำคัญ เรื่องใดควรพัฒนาก่อน หลัง เรื่องใดบ้างสามารถพัฒนาไปพร้อม ๆ กัน จะแบ่งเวลาเหมาะสมอย่างไร

ลงมือดำเนินการ

มีเป้าหมายและแผนงานแล้วจะสำเร็จได้ ต้องผสมผสานด้วย ‘ความตั้งใจจริง’ มุ่งมั่นตั้งใจ เอาใจใส่จริงจัง ในการเปลี่ยนแปลง และพัฒนาตนเอง เช่น ตั้งเป้าอ่านหนังสือวันละ 30 นาที ก็ไม่เพียงแต่อ่าน แต่ต้องคิดต่อว่าจะนำสิ่งที่อ่านมาใช้อย่างไร หรือ ตั้งเป้าว่า ทุก 15 นาทีจะต้องสร้างผลลัพธ์ของงานบางอย่างขึ้น เพื่อให้การใช้เวลาเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ก็ต้องวางแผนอย่างชัดเจนและลงมือทำให้เกิดขึ้นจริงให้ได้ เป็นต้น

ในการลงมือดำเนินการพัฒนาตนเองในแต่ละเรื่อง ต้องมีความอดทน และพยายามฝึกให้เป็นนิสัย ไม่ย่อท้อแม้จะพ่ายแพ้ ล้มเหลว ยากลำบากในช่วงแรก ๆ แต่ต้องไม่ล้มเลิก จนกว่าจะบรรลุความสำเร็จตามเป้าหมาย

ประเมินผลการพัฒนา

การพัฒนาตนเองจะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด จำเป็นต้องมีการสร้างตัวชี้วัดที่ชัดเจนเพื่อประเมินผลในเรื่อนั้น และตั้งเวลาเฉพาะเจาะจงสัก 5-10 นาทีในแต่ละวัน เพื่อทบทวนตัวเองในสิ่งที่ทำ มีสิ่งใดต้องแก้ไขปรับปรุง จะทำให้ดีขึ้นในครั้งต่อ ๆ ไปได้อย่างไร โดยประเมินตนเองอย่างเป็นธรรม ไม่เข้าข้างตนเอง ไม่หลอกตัวเอง ไม่มีอคติเข้าข้างตนเอง แต่ประเมินอย่างสมจริง และไม่พอใจเพียง ‘ดีแล้ว’ แต่คิดเสมอว่าต้อง ‘ดีขึ้นอีก’

จำไว้ว่า

ความพึงพอใจที่จะทำเหมือนเดิมในวันนี้ คือ การเดินถอยหลังในวันพรุ่งนี้....

การพัฒนาตนเองเป็นการ ‘ปลดล็อก’ ความจำกัดในตัวเรา และขยายศักยภาพด้านต่าง ๆ ออกไปได้อย่างไม่สิ้นสุด トラบเท่าที่เราไม่หยุดพัฒนาตนเอง

ที่มา: งานวันนี้

ศ.ดร.เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์

นักวิชาการอาวุโส มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด

ประธานสถาบันอนาคตศึกษาเพื่อการพัฒนา (IFD)

kriengsak@kriengsak.com , <http://www.kriengsak.com>